

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobce

Ing. M. J.,

zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem,
se sídlem Ledčická 649/15, Praha 8

proti
žalovanému

Ministerstvo vnitra
se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Zásah žalovaného vůči žalobci spočívající v tom, že žalovaný nezaslal panu P. K, nar. X, bytem X, do jeho datové schránky přístupové údaje k účtu administrátora datové schránky žalobce bezodkladně po podání žádosti žalobce dne 30. 9. 2019, byl nezákonný.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku žalobci náklady řízení ve výši 12.200,- Kč k rukám právního zástupce žalobce.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce dne 30. 9. 2019 požádal žalovaného prostřednictvím formuláře v rámci informačního systému datových schránek o zřízení přístupu k datové schránce žalobce ve prospěch pana P. K., nar. X, bytem X, a zaslání osobních přístupových údajů k datové schránce žalobce do datové schránky této osoby. Žalovaný však zaslal tyto údaje na adresu trvalého pobytu pana K., ačkoliv má tento zřízenou datovou schránku, takže takové doručování je neúčinné.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobce má za to, že tímto došlo k porušení § 10 odst. 3 zák. č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále „zákon“) a tím k nezákonnému zásahu do jeho veřejných subjektivních práv.
3. Zákon sice výslovně neuvádí lhůtu, ve které mají být přístupové údaje zaslány, nicméně z § 10 odst. 1 zák. č. 300/2008 Sb. lze analogicky dovodit, že by k tomu mělo dojít bezodkladně.
4. Bezodkladně v tomto případě znamená ihned, jak vyplývá nejen z praxe žalovaného (ostatně sám v příloženém sdělení uvádí, že přístupové údaje byly téhož dne, tj. 30. 9. 2019, odeslány panu K. poštou, který ale má datovou schránku), ale potvrzuje to i důvodová zpráva: „*Ministerstvo zasílá přístupové údaje ihned po zřízení datové schránky*“, přičemž datová schránka by měla být podle důvodové zprávy zřízena do 3 dnů (str. 24 důvodové zprávy; srov. též rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2484/2012). Shodně uvádí také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2019, č. j. 8 As 57/2019 – 57, a rozsudek ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 As 316/2019 – 39, kde byly řešeny velmi podobné nezákonné zásahy, jako v případě žalobce, a ze kterých plyne, že nezaslání přístupových údajů do datové schránky pověřené osoby či administrátora může být nezákonných zásahem. Žalobce čeká na doručení přístupových údajů jeho administrátorovi již přes 4 měsíce, což jej podstatně a dlouhodobě omezuje v tom, jak zamýšlel svou datovou schránku zpracovávat (pomocí administrátora).
5. Není ostatně ani žádný praktický důvod, proč by mělo zaslání přístupových údajů trvat týdny či měsíce, jako je tomu v tomto případě, když samotné zaslání přístupových údajů po zaslání žádosti může být a patrně i je automatizováno a může se tak reálně odehrát i v rámci několika vteřin.
6. V důsledku nezákonného postupu tedy došlo k situaci, kdy žalobce nemůže řádně vykonávat svou činnost způsobem, jakým zamýšlí, neboť byt očekával, že bude zhruba do týdne po podání žádosti moci při své činnosti využívat znalostí a zkušeností pana K. při

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

správě své datové schránky, toto mu je nezákonnou nečinností žalovaného při doručování přístupových údajů odepíráno. Žalobci vedle administrativních komplikací vznikají také nedůvodně vyšší náklady kvůli doručování. Žalobce tedy zjevně je přímo krácen na svém veřejném subjektivním právu zřídit a využívat pověřenou osobu či administrátora, čemuž odpovídá povinnost žalovaného těmto osobám bezodkladně a správným způsobem zaslat přístupové údaje.

7. Žalobce v závěru nesouhlasí se zveřejněním neanonymizovaného znění rozsudku na internetové stránce Nejvyššího správního soudu.
8. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl a to vzhledem k tomu, že žalobce nebyl postupem žalovaného přímo zkrácen na svých subjektivních právech ve smyslu § 82 odst. 1 soudního řádu správního.
9. Dne 30. 9. 2019 byl držitelem datové schránky fyzické osoby ID X (žalobcem) jako oprávněnou osobou ve smyslu § 8 odst. 1 zákona vytvořen panu P. K., trvale bytem X, účet dalšího uživatele výše uvedené datové schránky v roli administrátora ve smyslu § 8 odst. 7 zákona.
10. Prvotní přístupové údaje byly zaslány panu K. poštou dne 1. 10. 2019 na výše uvedenou adresu, adresát si však zásilku nevyzvedl a tato se vrátila jako nedoručená zpět odesílateli („adresát neznámý“). Žalovaný je toho názoru, že pokud se žalobce rozhodl zřídit přístupové oprávnění pana P. K. do této datové schránky a vědomě ve formuláři vyplnil adresu, na kterou mají být přístupové údaje doručovány, když adresát zásilky nepřebírá a je na uvedené adrese neznámý, nelze tuto skutečnost přičítat k tíži žalovaného. Žalovaný zdůrazňuje, že jde o plně automatizovaný proces, během něhož je zadavatel úkonu (zde žalobce) upozorňován na způsob doručování prvotních přístupových údajů i na fakt, že pokud k jejich doručení nedojde, nebude se tento nový uživatel moci přihlásit k zadavatelově datové schránce, a tedy k ní nebude mít přístup. Žalobce tedy musel vědět, jakým způsobem jsou standardně přístupové údaje zasílány a že bez dalšího nedojde k jejich doručení do datové schránky pana P. K. S ohledem na výše uvedené nemohl žadatel nabýt legitimní očekávání, že výsledkem realizované žádosti bude přímé zaslání přístupových údajů do datové schránky pana P. K.
11. Žalobce následně svým podáním ze dne 10. 1. 2020 požádal žalovaného o sdělení, kdy podal výše uvedenou žádost a dále požádal o zaslání přístupových údajů do datové schránky shora uvedeného pana K. Dne 23. 1. 2020 bylo žalobci sděleno, že žádal o zřízení přístupu pro pana K. ke své datové schránce dne 30. 9. 2019 a že účet administrátora byl téhož dne vytvořen a prvotní přístupové údaje byly odeslány v listinné podobě na adresu uvedenou v žádosti o zřízení tohoto přístupu. Dne 6. 2. 2020 byly přístupové údaje odeslány do datové schránky pana P. K., dne 7. 2. 2020 byla datová zpráva obsahující tyto údaje doručena přihlášením oprávněné osoby dle § 17 odst. 3 zákona.
12. Žalovaný dále uvádí, že si je vědom aktuálního rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 57/2019 – 57 ze dne 28. 8. 2019, na základě něhož bylo vydáno opravné rozhodnutí Městského soudu v Praze č. j. 6 A 71/2018 – 82 ze dne 4. 12. 2019, které s konečnou platností určilo, že nezasílání přístupových údajů do datové schránky fyzické osoby uživateli majícími přístup do jiných datových schránek není v souladu se zákonem.
13. Žalovaný s ohledem na výše uvedenou aktuální judikaturu uplatnil u provozovatele systému datových schránek (společnosti Česká pošta, s.p.) změnový požadavek na

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vytvoření plně automatizovaného řešení k zavedení možnosti zasílání přístupových údajů do datových schránek. Implementaci změnového požadavku pak žalovaný očekává v řádu několika měsíců, vzhledem k době potřebné k vývoji a testování technického řešení tohoto požadavku.

14. Vzhledem k aktuálnímu nastavení systému datových schránek není v současné době možné (do implementace výše uvedeného změnového požadavku) vyhovět požadavku na přímé zaslání přístupových údajů do datové schránky na úrovni systému formulářového řešení Czech POINT a klientského portálu datových schránek. Prozatím tedy žalovaný zasílá přístupové údaje do datových schránek pouze na výslovnou žádost oprávněných osob, jak tomu bylo i v tomto případě.
15. Tento způsob vydávání přístupových údajů nestandardním způsobem je administrativně náročný a vyžaduje nestandardní zásah ve spolupráci s provozovatelem systému datových schránek, proto v současné době není možné žádosti o zaslání přístupových údajů do datové schránky vyřizovat bezodkladně. Žalovaný dále poznamenává, že pokud pan P. K. nemohl převzít prvotní přístupové údaje, které mu byly zaslány na adresu jeho trvalého pobytu, měl možnost kdykoliv požádat o nové přístupové údaje prostřednictvím jakéhokoliv kontaktního místa Czech POINT, která umožňují vydání přístupových údajů zasláním aktivního linku na emailovou adresu. Žalobce se také do své datové schránky pravidelně přihlašuje a měl tedy možnost pana K. s dokumenty v ní obsaženými seznámit, ať už fyzicky po vytištění nebo jejich přeposláním v elektronické podobě. Žalovaný se proto domnívá, že zásahová žaloba byla podána účelově a jejím smyslem není obrana subjektivních práv žalobce.
16. Žalobce v replice ze dne 9. 6. 2020 uvedl, že pan P. K. již od žalovaného obdržel přístupové údaje do své datové schránky a nezákonný zásah tak byl ukončen. Žalobce proto požaduje pouze deklaratorní výrok. Co se týče obrany žalovaného spočívající v tom, že žalobce ve formuláři vědomě vyplnil adresu pana K., na které se nezdržuje, uvedl, že formulář žalobci neumožnil vyplnit jako doručovací adresu ID datové schránky pana K. Žalobce ani pan K. neměli žádný důvod žádat o nové přístupové údaje, protože by je žalovaný opět zaslal poštou. Pan K. měl celkově administrovat datovou schránku žalobce, takže skutečnost, že žalobce mohl panu K. zprávy předávat, aby se s nimi seznámil, je slabou útěchou.

III.

Posouzení žaloby

17. Městský soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalobce ani žalovaný na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nijak nereagovali, má se tedy za to, že s takovým postupem souhlasili, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
18. Dle ust. § 82 s.ř.s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
19. Podle ust. § 10 odst. 1 zákona *ministerstvo zašle do vlastních rukou přístupové údaje k datové schránce osobě uvedené v § 8 odst. 1 až 4, bezodkladně po zřízení datové schránky.*
20. Podle ust. § 10 odst. 3 zákona *na žádost osoby uvedené v § 8 odst. 1 až 4 nebo administrátora zašle ministerstvo přístupové údaje k datové schránce pověřené osobě do vlastních rukou.*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

21. Městský soud v Praze již v obdobné věci rozhodoval a ve svém rozsudku č. j. 6 A 71/2018 – 82 ze dne 4. 12. 2019 na základě právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 57/2019 – 57 ze dne 28. 8. 2019, který uvedl: „*Pro posuzovanou věc je nepodstatné, zda stěžovatel byl či nebyl informován o tom, že mu budou přístupové údaje posílány poštou. I kdyby takto informován byl, žalovaný měl stejně povinnost doručovat přístupové údaje do datové schránky statutárního orgánu stěžovatele.*“ dospěl k závěru, že pokud žalovaný nezaslal přístupové údaje k datové schránce právnické osoby do datové schránky statutárního orgánu této právnické osoby bezodkladně po zřízení datové schránky, dopustil se tak nezákonného zásahu.
22. Soud je toho názoru, že tento výklad „zasílání do vlastních rukou“ týkající se oprávněné osoby ve smyslu ust. § 10 odst. 1 zákona, je nutno aplikovat i na zasílání do vlastních rukou pověřené osobě ve smyslu ust. § 10 odst. 3 zákona. Ostatně k tomuto závěru dospěl i Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku, ve kterém dále uvedl: „*Nejvyšší správní soud pro přehlednost uvádí, že ze shora citovaných ustanovení zákona o elektronických úkonech je zřejmé, že výše uvedené závěry o doručování přístupových údajů do vlastních rukou primárně oprávněných osob se vztahují i na případy, ve kterých budou doručovány přístupové údaje do datové schránky pro pověřené osoby, které samy mají datovou schránku (viz shora citovaný § 10 odst. 3 zákona o elektronických úkonech, který hovoří o doručování přístupových údajů pro tyto osoby také do vlastních rukou). I těm mají být doručovány přístupové údaje do jejich datové schránky, a to opět do vlastních rukou.*“
23. Ze shora uvedených rozhodnutí vyplývá jednoduché pravidlo: Má-li fyzická osoba zřízenou datovou schránku, musí být a priori ze strany správních orgánů doručováno do této datové schránky a to ve všech případech, kdy zákon uvádí, že se doručuje „do vlastních rukou“, tj. i při doručování přístupových údajů do datové schránky třetí osoby. A že v případě, že tak ze strany správního orgánu není postupováno, dochází k zásahu do subjektivních veřejných práv této osoby ve smyslu ust. § 82 s.ř.s.
24. Obrana žalovaného, že skutečnost, že žalobce tím, že vědomě ve formuláři vyplnil adresu, na kterou mají být přístupové údaje doručovány, když adresát zásilky na této adrese nepřebírá a je na uvedené adrese neznámý, nelze přičítat k tíži žalovaného, ve světle shora uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu neobstojí. Z tohoto rozsudku jasně vyplývá zákonná povinnost žalovaného zasílat přístupové údaje do datové schránky pověřené osoby, pokud tato osoba datovou schránku má. Ostatně již z doručeníky vrácené zásilky mělo být žalovanému zřejmé, že se tato osoba na uvedenou adresu fakticky nezdržuje a zásilky nepřebírá, což bylo zřejmě důvodem pro zřízení datové schránky. Pokud by tato osoba datovou schránku neměla, šlo by vyplnění nesprávné adresy k tíži žalobce, tak jak píše žalovaný. To ale nebyl tento případ. Ostatně jinak vyplnit formulář (uvést ID datové schránky) ani nebylo možné.

V.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

25. Soud s ohledem na shora uvedené závěry proto žalobě ve formě deklaratorního petitu ve smyslu ust. § 87 odst. 2 první část věty s.ř.s. vyhověl.
26. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že ve věci byl procesně úspěšný žalobce, náleží mu náhrada nákladů

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

řízení, a to za zaplacený soudní poplatek (2.000,- Kč za žalobu), a za náklady zastupování advokátem podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů. Výše odměny za úkon právní služby činí 3.100,- Kč a výše režijního paušálu 300,- Kč. Ve věci byly učiněny tyto úkony – převzetí věci, sepsání žaloby a replika.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 15. června 2020

JUDr. Slavomír Novák v.r.

předseda senát